

»Ostermarkt« byla dávana Němcům za příklad národní uvědomělost Čechů, kteří věrně se drží svého »Svůj k svému«. Neboť i tu je obsažena, byť i ne přímo, tedy aspoň nepřímo výzva k příslušníkům německé národnosti k hospodářskému boji proti příslušníkům druhé národnosti pro jejich národnost. Myšlenka i její tendence, vyjádřené v článku »Konfiszziert«, kryjí se proto v podstatě s myšlenkou a její tendencí, projevenými v článku zabaveného tiskopisu, takže dlužno souhlasiti s rozsudkem, že obžalovaní reprodukovali trestný obsah zabaveného tiskopisu. A to je jedině rozhodno s hlediska § 24 zákona o tisku a nespadá do jeho rámce uvažování o tom, zda v reprodukováném obsahu je skutečně ztělesněna skutková podstata trestného činu. Neboť k tomu, by samostatně posuzoval, co v jednotlivém případě tvoří trestný obsah zabaveného tiskopisu, není povolán soudce, který vynáší nálezy podle § 24 zákona o tisku, poněvadž účelem tohoto zákonného ustanovení jest, uhájit ve směru tom již vydaný soudcovský nálezy, jehož obsah a odůvodnění jsou jedině rozhodny pro posouzení otázky trestnosti zabaveného obsahu (víd. rozhodnutí sb. č. 1382, sb. n. s. čís. 2347). § 24 zákona o tisku není deliktem obsahovým, nýbrž pouze pořádkovým deliktem tiskovým, normou tiskově policejní, která zakazuje reprodukci zabaveného tiskopisu. Pokud jde o subjektivní stránku věci, zjišťuje soud, že oba obžalovaní jako redaktoři věděli o tom, že článek »Ostermarkt« byl zabaven, a zjišťuje dále, že přes to reprodukovali obsah článku toho v následujícím čísle dotyčného tiskopisu. Těmito zjištěními je naplněna subjektivní skutková podstata druhého případu přečinu podle § 24 zákona, podle něhož stačí, že vinník měl vědomost o zabavení tiskopisu a že přes to jej dále rozšiřoval nebo jeho obsah tiskem uveřejnil. Bylo proto i co do přečinu podle § 24 zákona zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou.

Čís. 2959.

Ten, koho se opravované skutečnosti přímo dotýkají (jsou proti němu zahroceny), jest osobou účastněnou ve smyslu § 19 tisk. zák., třebaž byl stejně účastněným také stát (obvinění, že určitá osoba požívá daňové výsady).

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1927, Zm I 548/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu pro přestupky v Praze ze dne 26. března 1927, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek podle § 21 tiskového zákona, spáchaný tím, že se jako zodpovědný redaktor časopisu »R.« bezdůvodně zdráhal uveřejniti opravu článku nadepsaného »Odstranění B-ova privilegia«, uveřejněného v čís. 19. ze dne 23. ledna 1927, jemu Tomášem B-ou zaslaného, jakož

i potvrzujícím rozhodnutím zemského trestního soudu jako soudu odvolacího v Praze ze dne 4. května 1927, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 19 a 21 zákona o tisku ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák.

D ů v o d y:

V čísle 19. časopisu »R.« ze dne 13. ledna 1927 byl otištěn článek: »Odstranění B-ova privilegia« s podtituly: »Až dosud neplatil B. plnou obratovou daň. Živnostenská strana odstranila B-ovo privilegium, kterého požíval na úkor obuvníků. Živnostenská strana jediným ochráncem obuvníků. Stát přicházel ročně o 11 milionů Kč B-ovým privilegiem.« Tomáš B. zaslal obviněnému jako zodpovědnému redaktoru časopisu »R.« opravu podle § 19 zák. o tisku, která mu byla doručena dne 23. února 1927. Oprava byla tohoto doslovu: »Není pravda, že až dosud neplatil B. plnou obratovou daň, nýbrž jest pravda, že B. vždy platil plnou obratovou daň, jak mu zákon ukládal. Není pravda, že stát přicházel ročně o 11 milionů Kč B-ovým privilegiem, nýbrž jest pravda, že B. žádného privilegia nepožíval a stát nepřicházel ani o haléř.« Zodpovědný redaktor (obviněný) tuto opravu neuveřejnil a bylo proto zahájeno proti němu k návrhu Tomáše B-i trestní řízení pro přestupek podle § 21 zákona o tisku před okresním soudem pro přestupky v Praze. Rozsudkem tohoto soudu ze dne 26. března 1927 byl však obviněný podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn. Soud vzal za prokázáno, že oprava neodpovídá ustanovením § 19 zákona o tisku, že se v druhém odstavci opravy obsažená nepravdivá okolnost, že: »stát přicházel ročně o 11 milionů Kč B-ovým privilegiem«, která jest vyvrácena pravdivou okolností, že »B. žádného privilegia nepožíval a nepřicházel tedy stát ani o haléř« netýkala Tomáše B-i samotného, nýbrž státu, tedy osoby třetí, která byla jediné oprávněna onu okolnost o ztrátě 11 milionů Kč opravovati a pouze stát mohl by prý tvrditi, že u B-i ani o haléř nepřicházel. Soukromý obžalobce uplatňoval prý názor příslušející výhradně osobě třetí, ačkoli k tomu nebyl oprávněn, a proto nabyt soud přesvědčení, že obžalovaný byl oprávněn opravu, kterou dlužno posuzovati jako celek, z tohoto důvodu odmítnouti a odepření opravu uveřejnění nestalo se prý bezdůvodně, protože zodpovědný redaktor není povinen ani oprávněn neodpovídající části vylučovati a zbytek uveřejniti. Odvolání soukromého obžalobce bylo rozsudkem zemského trestního soudu jako soudu odvolacího v Praze ze dne 4. května 1927 zamítnuto a napadený rozsudek byl potvrzen s poukazem na důvody prvního soudu.

Oněmi rozsudky byl porušen zákon. § 19 zákona o tisku stanoví bezvýmínečně povinnost uveřejnění opravu zákonným podmínkám vyhovující na žádost úřadu nebo súčasťněné osoby soukromé. Názor soudních stolic, že oprava zasláná obviněnému jako zodpovědnému redaktoru neodpovídá ustanovením § 19 zákona o tisku proto, že opravovaná skutečnost »že stát přicházel ročně o 11 milionů Kč B-ovým privilegiem« se netýkala výhradně jen Tomáše B-i samotného, nýbrž státu, který jediné byl k opravě oprávněn, není v souhlasu se zákonem. Není pochyb-

nosti o tom, že opravované skutečnosti, zahrocené proti Tomáši B-ovi, tohoto přímo se dotýkají. Uvádí-li se v onom článku skutečnost, že stát přicházel ročně o 11 milionů Kč B-ovým privilegiem, znamená to na jedné straně, že byla státní pokladna o tuto částku zkrácena, na druhé straně, že stejná částka zůstala B-ovi k dobru, a že se tak stalo následkem výsady, již B. požíval. Jest tedy soukromého obžalobce B-u považovati za osobu súčasťněnou ve smyslu § 19 zákona o tisku, a nemůže na tom nic měniti, že stejně súčasťněným jest v souzeném případě také stát (finanční správa), jenž by se ovšem mohl stejně domáhati opravy jako Tomáš B. Sprošťující rozsudek spočívá tedy na nesprávném výkladu zákona. Bylo proto k návrhu generální prokuratury podle §§ 33. 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2960.

Při výkladu zákonů nelze lpěti jen na slovech, nýbrž dlužno přihlížeti k podstatě věci a k pravému smyslu zákona.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata podle § 14 čís. 5 zákona jest kvalifikována jako přečin; může ji založiti i závadný nadpis článku (balkánské poměry v Č. S. R.); objektivní způsoblost projevu snížití vážnost republiky bylo by lze vyloučiti jen tenkrát, kdyby projev nemohl za žádných okolností vážnost tu snížití v očích osob, jimž se dostal nebo mohl dostat k vědomosti.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1927, Zm II 130/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 8. února 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přeštkem zanedbání povinné péče podle čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a § 42 zák. na ochr. rep., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř., v pravdě jen čís. 9 a), poněvadž se domáhá sproštění obžalovaného z obžaloby, uplatňuje zmateční stížnost předně, že se v čís. 5 § 14 zákona na ochranu republiky nevyslovuje přesně, zda jde o přečin neb o přeštk, ježto se v úvodě užívá jen obratu: »Stejně se trestá, kdo...«, kterážto slova poukazují na způsob a na výši trestu zákonem stanoveného, nikoli však na kvalifikaci činu; že je tu proto jakási nejasnost a že podle všeobecných pravidel pro výklad trestních zákonů dlužno v pochybnosti vykládati zákon ve prospěch, nikoli v neprospěch obžalovaného. Stížnost jest bezdůvodna. Zapomíná, že při výkladu zákonů nelze lpěti jen na slovech, nýbrž že dlužno přihlížeti k podstatě věci a k pravému smyslu zákona. Uváží-li se pak, že zákon ohrožuje skutkovou podstatu v čís. 5 § 14 cit. zák. stejným trestem jako v čís. 4 a že v čís. 5 jde o trestný čin téhož rázu — rušení obecného míru, ---